

Криворучко В. О.,
викладач кафедри забезпечення
державної безпеки,
Київський інститут Національної
гвардії України
(м. Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ

Постійні зміни в професійній діяльності Національної гвардії України (НГУ) є необхідною реакцією на виклики сучасності: війна змінила функціонал і пріоритети; інтеграція з НАТО вимагає стандартизації; нові загрози потребують адаптації функцій і методів дій; суспільство очікує ефективного, гнучкого та професійного військового формування. Усе це обґрунтовує реформування структури, кадрів, навчання і забезпечення НГУ.

Основними досягненнями система підготовки професійних військових кадрів за останні роки є: впровадження стандартів НАТО у військову освіту, розвиток офіцерського корпусу нового зразка (командири-лідери, а не просто адміністратори), інтеграція бойового досвіду в освітні програми та програми навчальних дисциплін, розширення кібер і психологічної підготовки, гендерна інтеграція – залучення жінок до управлінської діяльності.

Формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань в умовах сучасних викликів потребує не лише досконалої теоретичної підготовки, а й глибокої практичної обізнаності викладачів, які здійснюють освітній процес. Особливе значення у цьому процесі набуває трансляція практичного досвіду та результатів власних наукових досліджень викладача.

Система професійного розвитку науково-педагогічних працівників (НПП) – це комплекс заходів, інструментів і стратегій, спрямованих на підвищення кваліфікації, розвиток педагогічної майстерності та вдосконалення компетентностей НПП протягом його професійного життя. Основні елементи системи професійного розвитку: формальна освіта (післядипломна освіта, підвищення кваліфікації у спеціалізованих установах), неформальне навчання (курси, тренінги, онлайн-програми (наприклад, Coursera, Prometheus, EdEra), участь у вебінарах, форумах), інформальне навчання (самоосвіта (читання професійної літератури, блогів, перегляд лекцій), обмін досвідом з колегами), професійні спільноти (участь у фахових об'єднаннях, педагогічних радах, творчих групах), моніторинг та оцінювання професійної діяльності (атестація, портфоліо викладача, зворотний зв'язок від студентів і колег), педагогічне наставництво та коучинг (робота з молодими викладачами, коучингові програми для підтримки професійного зростання). Цілями такої системи є: підвищення якості освіти, мотивація до самовдосконалення, адаптація до змін в освітньому середовищі, впровадження інноваційних методик навчання.

Система професійного розвитку НПП вищого військового навчального закладу (ВВНЗ) поєднує загальнопедагогічні підходи з військовою специфікою, орієнтуючись на забезпечення високого рівня підготовки офіцерських кадрів. Особливостями такої системи є: військово-педагогічна діяльність (проведення занять з урахуванням особливостей бойової підготовки, формування морально-психологічної стійкості у курсантів, навчання за принципами дуальної освіти – поєднання теорії з практикою), самоосвіта та інноваційна діяльність (освоєння сучасних цифрових технологій (зокрема симуляторів)), наукова діяльність), наставництво та командна робота (наставництво молодих офіцерів-викладачів, взаємодія у межах факультету та за її межами), оцінювання та контроль якості (атестація викладачів, зворотний зв'язок від слухачів, аналіз ефективності навчального процесу). Метою такої системи є: підготовка високопрофесійних військових викладачів, забезпечення якості військової освіти, інтеграція бойового досвіду у навчальний процес, впровадження інновацій у військову педагогіку.

Існує взаємозв'язок професійної діяльності та професійного розвитку НПП. Система професійного розвитку має бути гнучкою, адаптивною і персоналізованою, аби відповідати реальним викликам у роботі НПП.

Основними чинниками, що впливають на професійну діяльність НПП є: знання змісту своїх освітніх компонентів на високому рівні, педагогічні та методичні навички, вміння застосовувати сучасні технології навчання, комунікабельність, емпатія, толерантність, високий рівень мотивації до саморозвитку, креативність і здатність до адаптації, належні умови праці (матеріально-технічна база закладу вищої освіти, навчально-методичне забезпечення, рівень заробітної плати та соціальні гарантії), сприятливе соціальне середовище (взаємовідносини з колегами та адміністрацією, підтримка стейкхолдерів, статус і престиж професії у суспільстві), можливості у професійному розвитку (підвищення кваліфікації, участь у семінарах, конференціях, майстер-класах, досвід науково-дослідної роботи) тощо.

Основними чинниками, що впливають на ефективність професійної діяльності викладача ВВНЗ є: досвід проходження військової служби у військових частинах військових формувань, знання тактики, стратегії, змісту нормативно-правових актів, уміння викладати складний матеріал доступно, високий рівень відповідальності та організованості, приклад для курсантів у поведінці щодо дотримання нормативно-правових актів, субординації, лідерські якості та авторитет серед колег та здобувачів вищої освіти, здатність працювати в умовах підвищеної відповідальності, підтримка морально-психологічного клімату в колективі, уміння діяти в кризових ситуаціях, наявність сучасної бази для бойової та тактичної підготовки, доступ до тренажерів, полігонів, симуляторів.

Список використаних джерел:

1. Медвідь М. М. Державна та національна безпека: понятійно-категоріальний апарат. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна*. 2017. Вип. 2. С. 74–84.

2. Медвідь М. М., Криворучко В. О., Курбатов А. А., Гаврищук М. М., Ніконенко А. М., Семенов М. В. Вивчення та впровадження бойового досвіду як передумова формування готовності майбутніх офіцерів до службово-бойової діяльності. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2023. Вип. 4. С. 66–74.

3. Медвідь М. М., Мартинюк А. В., Ктіторов М. О. Методика формування варіанту сценарію розвитку вищого військового навчального закладу. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2024. № 2. 7–15.

4. Курок В. П., Хабенко М. Є., Зінченко А. В. Формування толерантності майбутніх педагогів професійного навчання в процесі професійної підготовки. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2023. Вип. 2. С. 12–17.

5. Бульвінська О. Підготовка викладачів до навчання на основі дослідження: європейський досвід. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 2. С. 82–92.